

Verslag Bestuurlijke Klimaatadaptatietafel Limburg (BKaL)

23 maart 2023 van 10.00 – 12.30 uur (aansluitend lunch van 12.30-13.00 uur)

Locatie: Oolderhof, Broekstraat 33, Herten

Aanwezig:

P. van der Broeck (vz)	Waterschap Limburg
J. Van Wersch	Waterschap Limburg
L. Roefs	Provincie Limburg
J. de Boer	Limburgs Particulier Grondbezit
L. Koreman	Natuurmonumenten
J. Nelissen	Waterleiding Maatschappij Limburg
R. Schwillens	Gemeente Beek
B. Kiewiet	Gemeente Beesel
M. van Leusden-Brüning	Gemeente Brunssum
P. Franssen	Gemeente Gulpen-Wittem
B. Smeets	Gemeente Langraaf
J. Franssen	Gemeente Nederweert
J. Westhelle	Gemeente Roerdalen
F. van Ballegooij	Gemeente Roermond
L. Geilen	Gemeente Sittard-Geleen
D. Hendrix	Gemeente Stein
J. Verbeek	Gemeente Vaals
S. Winters	Gemeente Weert
R. Knorr	Waterpanel Noord
M. Putmans	Coördinator Waterketen
K. Cremers	Provincie Limburg

Ambtelijke ondersteuning

A. Janssen	Waterschap Limburg
J. Stemkens	Waterschap Limburg
N. Vromans	Waterschap Limburg

	Onderwerp
1	Opening en mededelingen
2	<p>Klimaatadaptatie in de regio's</p> <p><i>Toelichting door Maarten van der Heide, ambtelijk voorzitter van het Platform Klimaatadaptatie Zuid-Nederland (Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie)</i></p> <p>Op 29-11-2022 heeft het Platform Klimaatadaptatie Zuid-Nederland een brief gestuurd aan alle 13 werkregio's in Noord-Brabant en Limburg, met het verzoek deze te bespreken in hun ambtelijke en bestuurlijke overleggen (bijlage 1). Het gaat daarin over twee producten uit de Platformsamenwerking zijnde de Monitor Klimaatadaptatie en de Analyse Uitvoeringsagenda's (bijlage 2) die voor en met de deelnemers in de werkregio's zijn gemaakt.</p> <p>De Monitor Klimaatadaptatie is te downloaden via de link samenwerkingsproducten 2022 Zuid-Nederland. Daar zijn ook de overige producten te vinden.</p> <p>In afstemming met Provincie Limburg en waterschap is afgesproken om de bespreking niet per werkregio te doen, maar gezamenlijk in de AKaL en BKaL. De brief en de producten worden nader toegelicht en de verbinding van Platform KA ZN/RBOM met AKaL/BKaL en werkregio's komt aan de orde. Aansluitend gaan we met elkaar in gesprek hoe de resultaten benut kunnen worden voor het verder ontwikkelen van klimaatadaptatie binnen en buiten de werkregio's.</p>

Vragen/opmerkingen

- Het verhaal zorgt voor herkenning bij de gemeente Beek. De gemeente is blij met de nuancering dat er een uitvoeringsagenda is voor de Westelijke Mijnstreek. Wel vraagt de gemeente zich af hoe het staat met de financiering? Maarten van der Heide antwoordt dat in principe elke regio een eigen financiering heeft. Waarbij gemeente en waterschap gezamenlijk zorgen voor de financiering en uitvoer. Op nationaal niveau is er de impulsregeling die ingezet kan worden voor projecten met een stukje cofinanciering. Patrick van der Broeck geeft aan dat de BKaL ook bedoeld is om de verschillende financieringsstromen (o.a. DHZ) slim op elkaar af te stemmen, zodat er zoveel mogelijk geld naar Limburg komt. Josette Van Wersch legt uit dat de financieringsstructuren van DHZ en DPRA afwijken. Het zijn twee gescheiden trajecten. DHZ loopt via het ministerie. Daarvoor hebben we ca. ruim 20 miljoen als rijksbijdrage gekregen en moet er aanvullend nog ca. 3 miljoen verdeeld worden over Brabant en Limburg. De rijksbijdrage wordt via een specifieke uitkering toegekend aan de provincie. De provincie zorgt voor de doorgeleiding. Bij DPRA hebben de werkregio's een financiering toegekend gekregen. Daarvoor is per werkregio een programma ingediend. Marc Putmans geeft aan dat voor de gemeenten 20% van het DHZ bod is gereserveerd. De bestuurders van Waterpanel Noord krijgen komende week nog een toelichting. Actie: verzoek om een notitie waarin dit nader wordt uitgelegd.
- Zorg voor een goede samenwerking tussen BROL, BKaL, en werkregio's.
- Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML) gaat aan de slag met zes haalbaarheids-onderzoeken bij bedrijventerreinen. Dat doet OML samen met het waterschap. Het is een praktijkvoorbeeld waarin flinke stappen worden gezet.
- Hebben we het gevoel dat we kennis uitwisselen? Daarvoor hebben we de BKaL. Het uitwisselen van kennis ebt soms wat weg. Goed om te zorgen dat we voorbeelden met elkaar blijven delen.
- Hoe gaan we om met biodiversiteit? Antwoord:
 - Probeer vooral lokaal koppelkansen te pakken. Bij de aanleg van een wadi zorg je bijvoorbeeld ook voor een stukje groen en ontmoeten. Dus naast het verbeteren van de waterhuishouding ook een stukje bewustwording (i.e. laten zien waarom we doen wat we doen).
 - Zorg dat je in eigen huis voldoende deskundigheid hebt om je te ondersteunen. Om verbanden te leggen en kennis vanuit het ambtelijke apparaat over te brengen naar de bestuurders.
 - Bij het waterschap zit biodiversiteit in het Waterbeheerprogramma. Daar zijn ook afspraken over gemaakt. Het waterschap neemt biodiversiteit bij alle plannen standaard mee en probeert alles zo natuurlijk mogelijk in te passen.
 - Iedereen heeft de verantwoordelijkheid om naar biodiversiteit te kijken. Het waterschap heeft daarom ook een aparte nota soortenbeleid. Het is niet een kerntaak van het waterschap, maar het waterschap is er wel verantwoordelijk voor. Dat geldt ook voor gemeente en provincie.
 - Biodiversiteit heeft raakvlakken met water. Het is heel belangrijk dat binnen de gemeente de mensen die over water gaan samen blijven werken met de mensen die over ruimte gaan. Ruimte en water gaan hand in hand. Oproep om ambtenaren die daar een visie over hebben bij te betrekken. Er zijn ook verschillende meningen over wat biodiversiteit is en hoe bewoners biodiversiteit ervaren. Waar het echt over gaat is dat soorten afnemen. Het is belangrijk dat we biodiversiteit in algemeenheid opnemen in onze Groen Blauwe Agenda.
 - Bij een integrale benadering hoort meer dan biodiversiteit. Als je opgaven stapelt kun je meerdere doelen stapelen. Hoe maak je de verbinding? De integrale benadering zit niet in de financieringsstructuur, die spanning merk je steeds meer. We worden gedwongen om alles op elkaar te leggen. En dat willen we ook, maar financieel gezien is het gefragmenteerd. We geven dit signaal ook landelijk af.

Programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL)

Toelichting door Karin Cremers van het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg

Het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL) is met een vertegenwoordiging van alle partners bezig met de verdere uitwerking en actualisatie van het Programmaplan uit 2022. WRL licht de status van het plan en het proces naar vaststelling toe. Hierbij wordt onder andere aangegeven hoe de inzichten van afgelopen periode, zoals het advies van de Beleidstafel Hoogwater en Wateroverlast en de Watersysteemanalyse door Deltares, worden ingebouwd in de programma uitwerking. Ook wordt de rol van de BKaL als klankbord en de vastgestelde governance toegelicht.

Vragen/opmerkingen

- Het Opbouwplan is een uitwerking van het programmaplan. WRL is een adaptief programma: de stip op de horizon staat vast maar de weg er naar toe nog niet. We kunnen niet overzien hoe we het de komende 10-15 jaar precies gaan vormgeven en juist daarom kiezen we voor opgavegericht werken.
- In verband met de tijdsdruk was er geen (bestuurlijke) betrokkenheid van gemeenten bij het opstellen van het Opbouwplan. Wel zijn alle gemeenten uitgenodigd om ambtelijke mee te doen aan de begeleidings- en schrijfteams, wat heeft geleid tot deelname van zo'n 10 gemeenten. De consultatie was alleen ambtelijk. De gemeenten willen serieus worden betrokken. We moeten daar een fundamentele discussie over voeren. Vanochtend hebben we dat in het BROL ook al gedaan.
Lia Roefs, als voorzitter van de Regionale Actietafel (RAT), geeft aan dat voor het Opbouwplan een strakke tijdsplanning nodig is in verband met het proces van het bestedingenplan en de SPUK, op basis waarvan geld wordt losgemaakt bij het ministerie van Financiën. Het gaat in de eerste tranche om circa 33 miljoen. Zonder plan zal het ministerie van Financiën geen geld overmaken naar het ministerie van IenW. Karin Cremers vult aan dat het ministerie van IenW heeft toegezegd om 300 miljoen vrij te maken. Via de voorjaarsnota van de Tweede Kamer kan WRL deze zomer de SPUK krijgen voor de eerste tranche. Alle werkzaamheden bij waterschap, gemeenten, etc. op het gebied van waterveiligheid en klimaatadaptatie lopen door. WRL kan daar de plus aan geven. Dit opbouwplan geeft een richting aan hoe wij de komende drie jaar aan de slag gaan, met een doorkijk naar 10-15 jaar. Lia Roefs geeft aan het belangrijk te vinden dat beleidsstukken, die gemaakt worden, zorgvuldiger in de routing worden gezet. Dus niet alleen ambtelijk. Als RAT hebben we deze opdracht op ons genomen. We gaan dat goed kortsluiten, zodat we daar niet elke keer opnieuw discussie over hebben. Het laatste wat wij willen is dat gemeenten niet goed betrokken zijn.
- Gevraagd wordt of met werkgebieden gewerkt gaat worden. Karin Cremers antwoordt dat in het Opbouwplan wordt voorgesteld dat we vooralsnog uitgaan van 4 werkgebieden. gebaseerd op de stroomgebieden Geul, Geleenbeek, Roer en het gebied Midden- en Noord Limburg vanaf Roermond, met bestuurlijke regieteams. De gemeenten maken onderdeel uit van de verdere uitwerking. Voorziene rol voor de BKaL is adviserend en reflecterend. Hoe dit exact vorm krijgt is nog een zoektocht, ook voor de BKaL zelf. Het programma WRL zal in de komende periode een proces voorstellen en inregelen ten aanzien van de afstemming en rol BKaL.
- Gevraagd wordt hoe het zit met de financiële verdeling? Stel je daar een kader voor op? Hoe voorkom je dat de "grote jongens" veel opslokken?
Karin Cremers antwoordt dat de RAT hier scherp op gaat sturen. We zijn het waarschijnlijk eens over de aanpak van de Geleenbeek, Roer, en Geul. Wat dat financieel betekent voor Noord-Limburg heeft binnen de RAT veel aandacht. De opgave geldt voor zowel Noord- als Zuid-Limburg. De criteria voor hoe we de verdeling gaan invullen hebben we nog niet scherp. Patrick van der Broeck vult aan dat we daar nog een paar jaar voor nodig hebben.

	<p>De nationale normering heeft ook jaren geduurd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De aanwezigen vinden de tijd om te reageren erg kort, WRL doet zichzelf ook geen plezier met een korte verwerkingstijd. Zorgvuldigheid betekent ook de tijd nemen en jezelf de kans geven om de voorbereiding goed te doen. De aanwezigen hebben behoefte aan duidelijke overzichten met alle sporen, bijbehorende financiën, en benodigde beslissingen. Lia Roefs antwoordt dat dit precies het onderwerp van gesprek was in het BROL vanmorgen. We gaan de agenda's naast elkaar leggen, om het proces duidelijk te maken en scherper aan te geven wie waarover gaat en wie welke beslissing neemt. Lia Roefs biedt haar excuses aan voor de korte tijd die er was en de onduidelijkheid. Dat moet beter en dat gaan we ook doen. Karin Cremers snapt dat men de reactietermijn kort vindt. Zeker voor gemeenteambtenaren die niet aan de begeleidings- of schrijfteams hebben deelgenomen. We hebben geprobeerd om iedereen comfort te geven door een leeswijzer toe te voegen, met een korte samenvatting van het Opbouwplan. Verzoek hierbij was om vooral te kijken naar wat je fundamenteel op hoofdlijnen mist. • Het programma is nog op zoek naar iemand met goede contacten in Limburg die het programma gaat helpen om (bestuurlijke) signalen en vragen op te halen / vangen. Iemand die de politieke weg snapt en de weg in de verschillende organisaties kent. Karin Cremers zegt toe dat een functiebeschrijving wordt gedeeld (red. mail is op 27 maart gestuurd aan alle leden van de BKaL).
--	--

4	<p>Nationaal Programma Landelijk Gebied <i>Toelichting door Marc Strookman van de provincie Limburg.</i></p> <p>Er ligt een grote opgave voor het landelijke gebied. Dit moet namelijk meer toekomstbestendig worden. Het Rijk heeft hiervoor het Nationaal Programma Landelijk Gebied opgesteld. Volgens dit programma moeten de provincies op 1 juli een eerste gebiedsprogramma indienen. In het programma staan diverse water- en bodemdoelen. Eén van die doelen is het aanpassen aan het veranderende klimaat. In een beknopte presentatie wordt u bijgepraat over het NPLG en de aanpak in Limburg, waarbij de nadruk ligt op de klimaatdoelen.</p> <p>Vragen/opmerkingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat als het gebiedsprogramma niet definitief wordt vastgesteld? Marc Strookman antwoordt dat de gelden voor het transitiefonds dan ook niet vrijkomen. • Kun je aangeven wie er in de plattelandscoalitie zit? Marc Strookman antwoordt landbouw, natuurorganisaties, gemeenten, waterschap, en provincie. • De uitnodiging voor de particuliere grondbezitters wordt gemist. De grondbezitters worden in het hele voortraject niet meegenomen. Als ze nu niet worden meegenomen dan wordt het straks heel lastig om medewerking te krijgen. Lia Roefs zorgt dat dit op tafel komt. Het wordt wel heel lastig, want we willen ook zorgen voor werkbare groepen. We zijn nog zoekende. Idee is om een eerste en tweede ring te vormen. • De onttrekkingen zijn deels in beeld. Vooral landelijk is er zorg over wat we niet in beeld hebben. Dat zijn vooral de kleine onttrekkingen. Volgens een artikel in Trouw ziet minister Harbers af van een meldplicht voor het registreren van onttrekkingen. Dus het kan zijn dat wat is voorgesteld in de brief Water en bodem sturend komt te vervallen. Is dat bekend? En hoe zie je dat in de landelijke opgave? Marc Strookman antwoordt dat voor de landbouw veel is geregeld via vergunningen. Maar de registratie kan optimaler. Vooral als je kijkt naar particuliere (kleinere) onttrekkingen. Landelijk zijn er wel schattingen geweest over hoeveel zij onttrekken in droge zomers. Vraag is hoe ga je dat aanpakken? Meldplicht? Schattingen? Daar zijn we nog niet uit. • De zorg bij Water en bodem sturend is dat we aan de bespaarkant zitten (i.p.v. vergroten aanbod). We moeten inzetten op meer infiltreren en vasthouden. Lia Roefs antwoordt dat
---	---

	<p>zij bij de vergadering met de minister heeft gezeten over de meldplicht van onttrekkingen. De meldplicht zou betekenen dat iedereen die een put slaat om te beregenen dit moet gaan melden. Dus ook de kleine onttrekkingen. De aanwezigen bij die vergadering schrokken van de bijbehorende administratieve last. De vertaalslag van de brief Water en bodem sturend moet nog gemaakt worden. Het is nog zoeken naar hoe dat het beste kan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volgens Natuurmonumenten is ook in Brabant veel discussie over de onttrekkingen. Misschien moet je wel zeggen dat we stoppen met het vergunnen van de kleine onttrekkingen. Dan heb je ook geen administratieve last meer. Maar nog veel meer moet je zorgen dat je water toevoegt. Dat het grondwater wordt aangevuld. De landbouw heeft ook last van schade en kosten. Natuurmonumenten is voorstander van een convenant. Lia Roefs antwoordt dat de verordening voor het onttrekken van grondwater binnenkort sonderend voorligt bij de interim Statencommissie. Onbekend is of de commissie meegaat in veranderingen om te betalen voor grondwateronttrekkingen. Misschien dat de partijen in de BKaL ook kunnen reageren op de sonderende notitie die binnenkort verschijnt. • De administratieve last mag ons niet weerhouden. • Verzoek om ook naar het buitenland te kijken. Vanuit het buitenland zitten grote lozingen op de beek die een enorme invloed hebben op de waterkwaliteit. Als de beek vervuult het land in komt, dan krijgen we de agrariër ook niet mee. Ga in gesprek met onze buurlanden.
5	<p>Waterconvenant Voldoende Zoetwater door Jos Stemkens <i>Toelichting door Jos Stemkens van Waterschap Limburg.</i></p> <p>De klimaatadaptatietafels hebben in de afgelopen vergaderingen afgesproken om met alle betrokken partijen onder de vlag van de BKaL één Waterconvenant Voldoende Zoetwater op te gaan stellen voor zowel grond- als oppervlaktewater. In dat convenant worden concrete afspraken gemaakt over hoe we de schade als gevolg van droogte en verdroging zoveel mogelijk voorkomen en de beschikbaarheid van voldoende schoon zoetwater zoveel mogelijk borgen. Tijdens de Bestuurlijke Klimaatadaptatietafel op 17 november 2022 hebben meer dan dertig Limburgse partijen de eerste stap gezet door de ondertekening van de Intentieverklaring Voldoende Zoetwater. Hiermee bevestigen zij het commitment om de samenwerking te intensiveren en de afspraken in gezamenlijk overleg uit te werken.</p> <p>Volgende stap is beschrijven van een eenduidig en een door alle partijen gedragen proces om te komen tot het gezamenlijke convenant. Dit wordt met alle partners uitgewerkt in een plan van aanpak. Een eerste aanzet is gemaakt en wordt toegelicht.</p> <p>Vragen/opmerkingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • In de planning staat dat het convenant gereed moet zijn in 2025. De aanwezigen vinden dat enigszins laat. Tegelijkertijd wordt ook aangegeven dat we ook zorgvuldig zijn met ruime aandacht voor de governance. Het hangt ook samen met de gebiedsaanpak onder het NPLG. Je wil dat de afspraken ook in het uitvoeringsprogramma komen. Jos Stemkens vraagt de aanwezigen om het vooral aan te geven hoe we sneller kunnen gaan en er dan ook voor te zorgen dat je daar energie op zet. Op korte termijn wordt een bestuurlijke rondje langs partijen gemaakt door Josette Van Wersch. We willen daarvoor iedereen vragen om ook na te denken over wat wij kunnen doen om iedereen goed mee te nemen. De BKaL komt vier keer per jaar bij elkaar. We willen op die momenten de stappen zetten richting een convenant. Josette Van Wersch vraagt iedereen ook vast na te denken over wat je al aan maatregelen doet bovenop DHZ. Dat vergemakkelijkt het proces voor als wij langskomen. Als je concreet kan aangeven wat je wil doen dan helpt dat om het convenant sneller rond te krijgen. • Verzoek van de aanwezigen is om een mail uit te doen waarin staat dat WL langs komt en waarover nagedacht moet ter voorbereiding op het gesprek. Toegezegd wordt dat bij het vergaderverzoek een notitie gevoegd wordt.

	<ul style="list-style-type: none"> • In de presentatie staat dat we bezig zijn met onderzoeken. We hebben de afgelopen jaren al veel opgehaald. Niet meer onderzoeken maar verzoek om deze informatie te bundelen. Jos Stemkens geeft aan dat het over één onderzoek gaat waar de provincie nu mee bezig is. Dat wordt medio dit jaar afgerond en zorgt voor input van het convenant. • Probeer het zorgvuldig te doen en help ons met een zorgvuldige voorbereiding. Help de partners om hun bestuurlijk rol te kunnen pakken. • Tijdigheid is belangrijk. Gebruik de werkregio's voor het rondje langs alle partijen. • Samengevat voelt de BKaL zich opdrachtgever voor het waterconvenant. De BKaL wil sneller dan 2025 een convenant afsluiten. Tegelijkertijd moet het zorgvuldig en slim gebeuren. • Toegezegd is om een mail naar de bestuurders en ambtenaren te sturen, zodat iedereen weet wat de BKaL hierover besloten heeft.
6	<p>Verslagen en terugmeldingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bijlage 1 Verslag/actielijst BKaL van 17-11-2022 <p>Voorstel</p> <p>Vaststellen van het Verslag/actielijst BKaL van 17-11-2022.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het verslag is vastgesteld.
7	<p>Rondvraag</p>
8	<p>Afsluiting van de vergadering</p> <p>Volgende overleg donderdag 15 juni 2023.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mogelijke locaties voor de toekomst: Nederweert, Weert.

Agendavoorraad:

- Klimaatadaptieve bedrijventerreinen
- Water en bodem sturend
- Handreiking klimaatadaptief bouwen
- Trade Port Noord (Liesbeth Gielens, subsidie bedrijventerrein)
- Toepassing Bokashi (Maasland, Roy van der Broek)